

Varhaiskasvatus

Småbarnsfostran

*) Varhaiskasvatusta koskeva osio koostuu kahdesta kirjoituksesta: Erja Rusanen artikkelista sekä Kristiina Vainion laatimasta lyhyestä katsauksesta varhaiskasvatusta koskevaan lainsäädäntöön ja muuhun ohjaukseen.

*) Avsnittet om småbarnsfostran består av två texter. Erja Rusanens artikel om de mänskliga rättigheterna i småbarnsfostran ur pedagogisk och utvecklingspsykologisk synvinkel föregås av en kort översikt som Kristiina Vainio har sammanställt om lagstiftningen om småbarnsfostran och den övriga styrningen på området.

Ihmisoikeuksia ja lapsen oikeuksia kunnioittavan toimintaympäristön ja -kulttuurin toteutumisen voi sanoa olevan ihmisoikeusnäkökulmasta varhaiskasvatuksen keskeinen tavoite. Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö ei kuitenkaan sisällä nimenomaisia viittauksia ihmisoikeuksiin, lukuun ottamatta esiopetuksen yleisiin tavoitteisiin tehtyjä lisäyksiä vuodelta 2012.

Ur människorättsperspektiv kan det sägas vara ett framträdande mål för småbarnsfostran att verksamhetsmiljön och verksamhetskulturen respekterar de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter. Den nuvarande lagstiftningen om småbarnsfostran innehåller inga uttryckliga hänvisningar till de mänskliga rättigheterna, om man bortser från de tillägg som gjordes 2012 till de allmänna målen för förskoleundervisning i lagen om grundläggande utbildning.

TÄSSÄ TIIVISTELMÄSSÄ tarkastellaan sitä, miten ihmisoikeuskasvatus ja -koulutus on huomioitu varhaiskasvatusta koskevassa lainsäädännössä ja muussa valtakunnallisessa ohjauksessa. Kirjoituksen lopussa on lyhyt katsaus ihmisoikeuskasvatukseen ja varhaiskasvatukseen kasvatustieteellisestä ja kasvatuspsykologisesta näkökulmasta. Tältä osin teksti perustuu Erja Rusasen artikkeliin, joka on julkaistu varsinaisessa selvityksessä.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (28.2.2002) määrittelee varhaiskasvatuksen seuraavasti: varhaiskasvatus on lapsen eri elämämpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista.

Lasten ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu on vanhemmilla. Yhteiskunnan palveluiden tehtävänä on tukea kotikasvatusta. Päivähoito on yhteiskunnallisen varhaiskasvatuksen pääasiallinen muoto. Sen lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluvaksi luetaan esiopetus.

I DET HÄR SAMMANDRAGET granskas hur människorättsfostran och människorättsutbildning har beaktats i lagstiftningen gällande småbarnsfostran samt i övrig riksomfattande styrning. I slutet ingår en kort överblick över mänskliga rättigheter i småbarnsfostran ur pedagogisk och utvecklingspsykologisk synvinkel. För denna del grundar sig texten på Erja Rusasens artikel som ingår i själva utredningen.

Enligt statsrådets principbeslut om riksomfattande riktlinjer för förskoleverksamheten (28.2.2002) är förskoleverksamhet fostrande växelverkan som äger rum i barnets olika livsmiljöer och vars mål är att främja barnets sunda uppväxt, utveckling och inläarning.

Det är i första hand föräldrarna som har rätt att fostra sina barn, och det är också de som bär det primära ansvaret för fostran. Samhällets uppgift är att stödja föräldrarna i deras fostringsuppgift.

Dagvård är den mest dominerande miljön för samhällets förskoleverksamhet. Förskoleun-

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa varhaiskasvatuksen oikeusperustaan nimeetään kuuluviksi YK:n lapsen oikeuksien sopimus (LOS), perusoikeudet sekä muu kansallinen lainsäädäntö. Perusoikeuksista varhaiskasvatuksen osalta keskeisiksi nimetään yhdenvertaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus, yksilön vapauden ja oikeuksien turvaaminen, uskonnonvapaus sekä kielelliset ja kulttuuriset oikeudet.

Keskeisin voimassa oleva varhaiskasvatusta ohjaava ja ihmisoikeusteeman kannalta relevantti lainsäädäntö käsittää lain lasten päivähoidosta (36/1973), lain lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) sekä esiopetuksen osalta perusopetuslain (628/1998). Varhaiskasvatuksen toteuttamisessa relevantteja säännöksiä sisältyy lisäksi mm. sosiaalihuollon alan lainsäädäntöön.

Lakiin lasten päivähoidosta (36/1973) ei sisälly viittauksia ihmisoikeuksiin tai ihmisoikeuskasvatukseen. Perusopetuslaissa ihmisoikeuksia tai niiden kunnioittamista ja edistämistä ei myöskään ole kirjattu opetuksen nimenomaisiin tavoitteisiin (2§) tai sisältöihin (11§, jossa määritellään kaikille yhteiset pakolliset oppiaineet).

Tavoitteenasettelultaan perusopetuslaki on kuitenkin yhtenevä ihmisoikeustavoitteiden kanssa. Tavoitteina mainitaan mm. oppilaiden kasvu ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen, sivistyksen ja tasa-arvoisuuden edistäminen yhteiskunnassa sekä riittävä yhdenvertaisuuden turvaaminen koulutuksessa koko maan alueella.

Lisäksi ihmisoikeudet ja ihmisarvon loukkaamattomuuden edistäminen lisättiin perusopetuslain mukaisiin opetuksen yleisiin valtakunnallisiin tavoitteisiin asetuksella (422/2012) vuonna 2012. Erityisesti esiopetuksen osalta tavoitteeksi asetettiin (5§) edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Perusopetuslain 29§:ssä säädetään lisäksi oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön.

dervisningen utgör en del av förskoleverksamheten.

I de riksomfattande riktlinjerna för förskoleverksamheten anför det att den finländska förskoleverksamhetens rättsliga grund baserar sig på barnrättskonventionen, bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna samt övrig nationell lagstiftning. Bland de grundläggande fri- och rättigheterna nämns jämlikhet, människovärdets okränkbarhet, tryggheten av personlig frihet och personliga rättigheter, religionsfrihet samt språkliga och kulturella rättigheter som centrala med tanke på förskoleverksamheten.

Den viktigaste gällande lagstiftningen som styr småbarnsfostern och är relevant i det här sammanhanget omfattar lagen om barndagvård (36/1973), lagen om stöd för hemvård och privatvård av barn (1128/1996) samt för förskoleundervisningens del lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Bestämmelser som är relevanta för genomförandet av småbarnsfostern ingår dessutom i bl.a. lagstiftning på socialvårdsområdet.

Lagen om barndagvård innehåller inga hänvisningar till vare sig de mänskliga rättigheterna eller människorättsfostern.

Lika litet innehåller de i 2 § i lagen om grundläggande utbildning uppräknade utbildningsmålen något omnämnande av de mänskliga rättigheterna och om respekt för dem eller främjande av dem. I lagens 11 § nämns den grundläggande utbildningens innehåll, dvs. alla obligatoriska läroämnen, men inte heller där sägs det något om de mänskliga rättigheterna.

Målsättningen i lagen om grundläggande utbildning kan ändå sägas vara samstämmig med människorättsmålen, bl.a. i fråga om elevernas utveckling till humana människor och etiskt ansvarskännande samhällsmedlemmar samt målen att främja bildningen och jämlikheten i samhället och att säkerställa att undervisning ges på lika villkor i hela landet.

Dessutom fogades år 2012 genom en förordning (422/2012) främjandet av de mänskliga

Sen mukaan opetuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, toimeenpanna suunnitelma sekä valvoa sen noudattamista ja toteutumista.

Myös laki päivähoidosta linjaa, että päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistusprosessi on ollut käynnissä kymmenisen vuotta ja on nyt loppusuoralla. Uutta varhaiskasvatustalakeia koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014. Uusi lainsäädäntö astuisi suunnitellun mukaisesti voimaan vuoden 2015 alussa.

Uudistusta valmistelevan työryhmän tulee asettamispäätöksen mukaan ottaa valmistelutyössään huomioon mm. kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutokset ja kehityssuunnat, ja huomioida erityisesti lasten ja lapsiperheiden mahdollisuudet saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

Ihmisoikeuskasvatuksen systemaattisen edistämisen näkökulmasta on kiinnostavaa, että varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirrettiin sosiaali- ja terveystoiministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuoden alussa 2013.

Ihmisoikeudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa

Lainsäädännön lisäksi varhaiskasvatusta ohjaavat valtakunnan tasolla varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Stakes, Oppaita 56, 2005) ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, jotka sääntelevät varhaiskasvatuksen sisältöä, laatua ja kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa varhaiskasvatuksen arvopohja on määritelty oikeusperustaisesti. Mukana on nimenomainen viittaus lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, erityisesti lapsen oikeuksien yleissopi-

rättigheterna och av människovärdets integritet till de allmänna riksomfattande målen för undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning.

Särskilt för förskoleundervisningens del angavs det i 5 § som mål att i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna främja barnets utvecklings- och inlärningsförutsättningar samt att stärka barnets sociala färdigheter och sunda självkänsla med hjälp av lek och positiva inlärningserfarenheter.

I 29 § i lagen om grundläggande utbildning föreskrivs det ytterligare om rätten till en trygg studiemiljö.

Enligt paragrafen skall utbildningsanordnaren i samband med att läroplanen utarbetas göra upp en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och förverkligas.

Också enligt lagen om barndagvård skall dagvården för sin del erbjuda barnet fortgående, trygga och varma människorelationer, en verksamhet som på ett mångsidigt sätt stöder barnets utveckling samt en med tanke på barnets utgångssituation gynnsam uppväxtmiljö.

Processen för revidering av lagstiftningen om småbarnsfostran har pågått i omkring tio år och är nu inne på slutrakan. Avsikten är att en regeringsproposition med förslag till en ny lag om förskolepedagogik skall överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2014. Den nya lagstiftningen avses träda i kraft vid ingången av 2015.

Den arbetsgrupp som bereder reformen skall, enligt beslutet om tillsättande av arbetsgruppen, i sitt beredningsarbete beakta bl.a. ändrings- och utvecklingstrender i den nationella och internationella verksamhetsmiljön. I synnerhet skall den uppmärksamma barns och barnfamiljers möjligheter att påverka ärenden som gäller dem.

Intressant med avseende på ett systematiskt främjande av människorättsfostran är också att beredningen, förvaltningen och styrningen av lagstiftningen om småbarnsfostran och dagvårdstjänster 1.1.2013 överfördes från social-

mukseen (LOS) ja sen neljään yleisperiaatteen (syrjinnän kieltäminen, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen).

Lisäksi viitataan perusoikeussäännöksiin ja muuhun oikeussäätelyyn ja niistä nouseviin periaatteisiin. Näiksi periaatteiksi määritellään lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin, turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen, turvattuun ja terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti, tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti, saada tarvitsemaansa erityistä tukea, sekä oikeus omaan kulttuuriin, äidinkielen ja uskontoon tai katsomukseen.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa yksi kehittämisen painopistealueista oli varhaiskasvatusta koskevan tutkimuksen ja henkilöstön koulutuksen kehittäminen ja laadun arviointimenetelmien aikaansaaminen. Henkilöstön ja henkilöstön koulutuksen osalta linjaukseen ei kuitenkaan sisälly mitään oikeusperustaisia viittauksia, eikä viittauksia ihmisoikeuskasvatukseen, sen enempää lapsia kuin vanhempia koskien.

Yhteenvetona voidaan todeta, ettei varhaiskasvatusta koskeva nykyinen lainsäädäntö sisällä nimenomaisia viittauksia ihmisoikeuskasvatukseen, lukuun ottamatta esiopetuksen yleisiin tavoitteisiin tehtyjä lisäyksiä vuodelta 2012. Lapsen oikeudet ja erityisesti lapsen oikeuksien sopimus ihmisoikeuksien erityisalueena ovat sen sijaan vahvasti läsnä erityisesti opetussuunnitelmien perusteissa ja varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa.

Ihmisoikeuskasvatuksen jatkumon ja systemaattisuuden turvaamiseksi olisi tärkeää, että ihmisoikeuskasvatus ja -koulutus kirjataan tavoitteeksi valmisteilla olevaan varhaiskasvatusta koskevaan uuteen lakiin.

Kasvatustieteellinen ja kasvatuspsykologinen näkökulma

Erja Rusanen tarkastelee selvitystä varten kirjoittamassaan artikkelissa kysymystä siitä, mitä

och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet.

Mänskliga rättigheter i de riksomfattande riktlinjerna för småbarnsfostran

Förutom genom lagstiftningen styrs småbarnsfostran på riksnivå genom grunderna för planen för småbarnsfostran (Stakes, Handböcker 61, 2005) och grunderna för förskoleundervisningens läroplan. De här grunderna reglerar småbarnsfostrans innehåll och kvalitet samt uppgörandet av planer för småbarnsfostran i kommunerna.

I grunderna för planen för småbarnsfostran definieras värdegrunden för småbarnsfostran rättighetsbaserat, bl.a. genom en explicit hänvisning till konventioner som fastställer vilka rättigheter barn har, i synnerhet barnrättskonventionen och de fyra centrala allmänna principerna i den (förbud mot diskriminering, barnets bästa, barnets rätt att leva och att utvecklas harmoniskt samt beaktande av barnets åsikt).

Det hänvisas dessutom till bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna och annan rättslig reglering samt till de principer som härleder sig från dem. Enligt principerna har barnet rätt till trygga människoförhållanden, rätt att växa upp, utvecklas och lära sig i trygga förhållanden, rätt till en trygg och hälsosam miljö i vilken det är möjligt för barnet att leka och fungera på ett mångsidigt sätt, rätt att bli förstådd och uppmärksammas enligt sin ålder och utvecklingsnivå, rätt att få specialstöd i den mån som sådant behövs samt rätt till egen kultur, eget modersmål, egen religion eller livsåskådning.

I de riksomfattande riktlinjerna för småbarnsfostran ingår som ett av insatsområdena för utvecklingsarbetet åtgärder för att utveckla forskningen om förskoleverksamhet och personalens utbildning och för att få till stånd metoder för att utvärdera kvaliteten. För personalens och personalutbildningens vidkommande ingår i riktlinjerna dock inte några rättighetsbaserade hänvisningar och inte heller hänvisningar till

ihmisoikeuskasvatus voisi tarkoittaa varhaiskasvatuksessa kasvatustieteellisestä ja kehityspsykologisesta näkökulmasta katsottuna. Keskiössä on näkemys kolmen ensimmäisen ikävuoden kehityksen merkityksellisyydestä ja ohjaavuudesta itsetunnon perustan kehittymiselle ja lapsen käsitykselle siitä, kuinka sosiaalisessa maailmassa toimitaan.

Rusanen tarkastelee ja tulkitsee lapsen oikeuksien sopimusta (LOS) ja erityisesti ”lapsen edun” (art. 3) toteutumista varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä kasvatustieteellisen ja kehityspsykologisen tiedon valossa, asettaen yhtäläisyysmerkit ihmisoikeuskasvatuksen ja ihmisoikeuksien kunnioittamista edistävän toimintaympäristön välille.

Rusanen kiteyttää varhaiskasvatusta koskevan ihmisoikeuskasvatuksen kolmeen eri tasolla toimivaan periaatteeseen. Hänen mukaansa ensinnäkin hoivan ja opetuksen rakenteiden tulee tukea ihmisoikeusperustaista lapsen kehitystä. Päivähoidon rakenteellisten tekijöiden on siten oltava kunnossa, jotta pedagogiikalla olisi mahdollisuus toimia.

Toiseksi, varhaiskasvattajien pitää osata omassa työssään soveltaa lapsen ihmisoikeuksia. Toimiva infrastruktuuri ei yksin riitä, vaan lapsen psyykkisen kehityksen tukemiseksi tarvittavan pedagogisen perustan muodostavat responsiivisuus, eli lasten aloitteisiin vastaaminen, sensitiivisyys ja joustavuus, käytettävissä tai saatavilla oleminen sekä helposti lähestyttävyyys.

Näiden kasvatusperiaatteiden Rusanen näkee saavan tukea myös lapsen oikeuksien sopimuksen määräyksistä lapsen mielipiteiden (art. 12) ja lapsen edun (art. 3 ja 18[1]) huomiomisesta ja osallisuudesta (art. 14).

Rusasen mukaan lasten ystävällinen, oikeudenmukainen ja tasapuolinen ohjaaminen vahvistaa varhaisten kiintymyssuhteiden perusteella muodostunutta käsitystä omista ja toisten oikeuksista ja velvollisuuksista. Ihmisoikeuksien periaatteita voidaan siten viestittää leikki-ikäisille lapsille tavoilla, joissa otetaan huomioon heidän ikänsä ja kehitystasonsa.

Kolmanneksi Rusanen painottaa, että var-

människorättsfostran för vare sig barnens eller föräldrarnas del.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att den nuvarande lagstiftningen om småbarnsfostran inte innehåller några uttryckliga hänvisningar till människorättsfostran, med undantag för de tillägg till de allmänna målen för förskoleundervisningen som gjordes 2012. Barnets rättigheter och i synnerhet barnrättskonventionen som specialområde inom de mänskliga rättigheterna är däremot starkt närvarande särskilt i läroplansgrunderna och i de riksomfattande riktlinjerna för förskoleverksamheten.

För att det skall säkerställas att människorättsfostran är kontinuerlig och systematisk är det därför viktigt att människorättsfostran och människorättsutbildning skrivs in som mål i den nya lag om förskolepedagogik som är under beredning.

En pedagogisk och utvecklingspsykologisk synvinkel

I Erja Rusanens artikel om småbarnsfostran granskas frågan om vad människorättsfostran skulle kunna innebära inom småbarnsfostran ur ett pedagogiskt och utvecklingspsykologiskt perspektiv. Fokus ligger på uppfattningen att utvecklingen under tre första levnadsåren är av ytterst vikt och styr inte bara utvecklingen av fundamentet för självkänslan utan också barnets uppfattning om socialt agerande.

Rusanen skärskådar och tolkar barnrättskonventionen och speciellt hur ”barnets bästa” (artikel 3) i ljuset av kunskaper i pedagogik och utvecklingspsykologi förverkligas i den verksamhetsmiljö som småbarnsfostran bedrivs i. Utgångspunkten är att hon placerar ett likhets-tecken mellan människorättsfostran och en verksamhetsmiljö som främjar respekten för de mänskliga rättigheterna.

Rusanen sammanfattar den människorättsfostran som äger rum inom småbarnsfostran i tre principer på olika nivåer. För det första, menar hon, bör omsorgs- och undervisnings-

Varhaiskasvattajien koulutukseen tulee sisällyttää tietoa ihmisoikeusperustaisesta pedagogiikasta.

Kunskaper om människorättsbaserad pedagogik bör införlivas i utbildningen för småbarnsfostrare.

haiskasvattajien tulee edistää ja välittää tietoa lapsen oikeuksista. Tämä pitää sisällään tiedottamisen niin lapsen edun ja mielipiteen huomioivista pedagogisista periaatteista kuin lapsen oikeuksistakin varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä, johon kuuluvat sekä työyhteisö että lasten vanhemmat. Lisäksi varhaiskasvattajien peruskoulutukseen tulee sisällyttää tietoa ja käytännön harjoittelua ihmisoikeusperustaisesta pedagogiikasta.

strukturerna stödja en människorättsbaserad utveckling hos barnet. Dagvårdens strukturella faktorer måste därför vara i sin ordning för att pedagogiken skall ha en chans att fungera.

För det andra bör småbarnsfostrarna vara kapabla att förverkliga barnets mänskliga rättigheter i sitt eget arbete. Att infrastrukturen fungerar räcker inte, utan den pedagogiska plattform som behövs för att stödja barnets psykiska utveckling utgörs av responsivitet (att man ger gensvar på barnets initiativ), sensitivitet, flexibilitet samt fysisk och psykisk tillgänglighet.

Rusanen anser att de här fostringsprinciperna får stöd också i och med barnrättskonventionens bestämmelser om beaktande av barnets åsikter (artikel 12), barnets bästa (artikel 3 och artikel 18 stycke 1) och delaktighet (artikel 14). Enligt Rusanen befäster en vänlig, rättvis och opartisk vägledning av barn den på basis av tidiga anknytningsrelationer utformade uppfattningen om egna och andras rättigheter och skyldigheter, och människorättsprinciperna kan därmed kommuniceras till barn i lekåldern på sätt som tar hänsyn till deras ålder och utvecklingsnivå.

För det tredje betonar Rusanen att småbarnsfostrare bör främja barnets rättigheter och förmedla information om dem. Det innebär spridning av information om pedagogiska principer som tar hänsyn till barnets bästa och barnets åsikter och spridning av information om barnets rättigheter i den verksamhetsmiljö som småbarnsfostran bedrivs i, arbetsenheten och föräldrarna medräknade. Dessutom bör kunskaper om och praktiska övningar i människorättsbaserad pedagogik införlivas med grundutbildningen för småbarnsfostrare.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

1. Ihmisoikeudet tulee sisällyttää varhaiskasvattajien koulutukseen

Varhaiskasvattajien koulutukseen tulee lapsen ihmisoikeuksien rinnalle sisällyttää ihmisoikeuskasvatuksen koko määritelmän mukaiset perustiedot (arvot, normit, mekanismit, toimintaympäristö). Lisäksi varhaiskasvattajien peruskoulutukseen tulee sisällyttää tietoa ja käytännön harjoittelua ihmisoikeusperustaisista kasvatusten menetelmistä.

2. Varhaiskasvattajien tulee edistää ja välittää tietoa lapsen oikeuksista

Varhaiskasvattajien tulee edistää ja välittää tietoa lapsen oikeuksista. Tämä pitää sisällään tiedottamisen niin lapsen edun ja osallisuuden huomioiden pedagogisista periaatteista kuin lapsen oikeuksista varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä, työyhteisö ja vanhemmat mukaan lukien.

3. Varhaiskasvattajien pitää omassa työssään toteuttaa lapsen ihmisoikeuksia

Varhaiskasvattajien tulee toimia lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisten periaatteiden mukaisesti lapsen mielipiteet, lapsen edun ja osallisuuden huomioivalla ja niitä kunnioittavalla tavalla.

4. Lapsen ihmisoikeudet tulee huomioida varhaiskasvatuksen rakenteita kehitettäessä

Lapsen edun ensisijaisuus ja lapsen oikeudet tulee huomioida päivähoiton rakenteita kehitettäessä.

ÄTGÄRDSFÖRSLAG

1. De mänskliga rättigheterna bör införlivas i utbildningen för småbarnsfostrare

Vid sidan av barnets mänskliga rättigheter bör de grundkunskaper (värden, normer, mekanismer, verksamhetsmiljö) som är förenliga med hela definitionen av människorättsfostran införlivas med utbildningen för småbarnsfostrare. Dessutom bör kunskaper om och praktiska övningar i människorättsbaserade fostringsmetoder införlivas i grundutbildningen för småbarnsfostrare.

2. Småbarnsfostrarna bör främja barnets rättigheter och förmedla information om dem

Småbarnsfostrarna bör främja barnets rättigheter och förmedla information om dem. Det innebär spridning av information om pedagogiska principer som tar hänsyn till barnets bästa och barnets delaktighet och spridning av information om barnets rättigheter i den verksamhetsmiljö som småbarnsfostran bedrivs i, arbetsenheten och föräldrarna medräknade.

3. Småbarnsfostrarna bör förverkliga barnets mänskliga rättigheter i sitt eget arbete

Småbarnsfostrarna bör handla i enlighet med de centrala principerna i barnrättskonventionen på ett sätt som tar hänsyn till och respekterar barnets åsikter, barnets bästa och barnets delaktighet.

5. Ihmisoikeuskasvatuksen ja -koulutuksen toimeenpano on sisällytettävä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen uudistusprosessiin

Varhaiskasvatusta koskevaa uutta lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan. Myös esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita ollaan uudistamassa. On ensisijaisen tärkeää, että ihmisoikeuskasvatus ja -koulutus huomioidaan valmisteilla olevissa uudistuksissa, lainsäädäntö mukaan lukien.

4. Barnets mänskliga rättigheter bör beaktas när strukturen för småbarnsfostran utvecklas

När dagvårdsstrukturen utvecklas bör barnets bästa och barnets rättigheter beaktas.

5. Genomförandet av människorättsfostran och människorättsutbildning bör beaktas i revideringen av småbarnsfostran och förskoleundervisningen

Som bäst bereds ny lagstiftning om småbarnsfostran. Också grunderna för läroplanen för förskoleundervisning håller på att revideras. Det är av största vikt att människorättsfostran och människorättsutbildningen beaktas i de reformer som är på gång, även beträffande lagstiftningen.

